

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LẠI CAO KIÊN

**BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC
HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC
PHỔ THÔNG BÃI CHÁY THÀNH PHỐ HẠ LONG
TỈNH QUẢNG NINH THEO YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. HÀ THẾ TRUYỀN

THÁI NGUYÊN – 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu riêng của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Lại Cao Kiên

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, em xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo khoa Sau đại học, khoa Tâm lý giáo dục trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy, giúp đỡ và chỉ dẫn Em trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Đặc biệt em xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới thầy giáo PGS.TS. Hà Thế Truyền người hướng dẫn khoa học, đã chu đáo, tận tình hướng dẫn em thực hiện đề tài này.

Tôi chân thành cảm ơn tới các đồng chí lãnh đạo Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh, các đồng chí lãnh đạo và chuyên viên các phòng ban chuyên môn của Sở Giáo dục và Đào tạo Quảng Ninh, các đồng chí lãnh đạo, giáo viên, nhân viên và các em học sinh trường trung học phổ thông Bãi Cháy thành phố Hạ Long tỉnh Quảng Ninh đã nhiệt tình giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu thực hiện đề tài.

Cuối cùng xin dành lời cảm ơn chân thành tới người thân, đồng nghiệp và bạn bè đã động viên, khích lệ và tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành đề tài của mình.

Mặc dù đã cố gắng nhưng luận văn chắc chắn không thể tránh khỏi thiếu sót. Tôi rất mong nhận được sự góp ý, chỉ dẫn của các thầy giáo, cô giáo, các bạn đồng nghiệp và tất cả những ai quan tâm tới luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Lại Cao Kiên

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Bảng kí hiệu các từ và cụm từ viết tắt	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các biểu đồ, sơ đồ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	4
4. Đối tượng và khách thể.....	4
5. Phạm vi và giới hạn nghiên cứu	4
6. Giả thuyết khoa học	5
7. Phương pháp nghiên cứu	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ CƠ SỞ PHÁP LÝ VỀ QUẢN LÝ HOẠT	
ĐỘNG GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG THPT...6	
1.1. Vài nét về lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	6
1.1.1. Trên thế giới.....	6
1.1.2. Ở Việt Nam.....	7
1.2. Một số khái niệm cơ bản.....	9
1.2.1. Biện pháp quản lý	9
1.2.2. Khái niệm quản lý giáo dục	11
1.2.3. Quản lý nhà trường	12
1.2.4. Hướng nghiệp	14
1.2.5. Giáo dục hướng nghiệp.....	16
1.2.6. Biện pháp quản lý giáo dục hướng nghiệp	16
1.3. Giáo dục hướng nghiệp trong trường phổ thông	17
1.3.1. Mục tiêu của GDHN.....	17
1.3.2. Nội dung của hoạt động giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT	17

1.3.3. Các con đường hướng nghiệp	21
1.3.4. Nhiệm vụ giáo dục hướng nghiệp ở trường phổ thông.....	21
1.3.5. Ý nghĩa của giáo dục hướng nghiệp ở trường phổ thông	22
1.3.6. Tính chất của giáo dục hướng nghiệp.....	23
1.3.7. Nguyên tắc căn bản của GDHN.....	25
1.4. Người hiệu trưởng với việc quản lý hoạt động GDHN trong trường phổ thông.....	28
1.4.1. Nhiệm vụ và quyền hạn của Hiệu trưởng trong trường phổ thông.....	28
1.4.2. Nội dung quản lý hoạt động GDHN của Hiệu trưởng trong trường phổ thông.....	30
1.5. Quản lý hoạt động GDHN cho học sinh trường thpt theo yêu cầu đổi mới giáo dục	32
1.6. Bài học kinh nghiệm về quản lý giáo dục hướng nghiệp ở một số nước trên thế giới.....	34
1.6.1. Ở Philipines.....	34
1.6.2. Ở Úc.....	35
1.6.3.Ở Mỹ	35
1.6.4. Ở Nhật Bản	37
1.7. Một số bài học kinh nghiệm	38
1.8. Cơ sở pháp lý của hoạt động giáo dục hướng nghiệp.....	38
Tiểu kết chương 1	41
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GDHN CỦA HIỆU	
TRƯỞNG TRƯỜNG THPT BÃI CHÁY TỈNH QUẢNG NINH	42
2.1. Vài nét về tình hình kinh tế - xã hội và giáo dục.....	42
2.1.1. Tình hình kinh tế- xã hội	42
2.1.1.1. Tình hình kinh tế- xã hội Việt Nam.....	42
2.1.1.2. Tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Ninh hiện nay	45
2.1.2. Tình hình giáo dục của trường THPT Bãi Cháy, Quảng Ninh.....	46
2.1.3. Tình hình phân luồng học sinh THPT Bãi Cháy năm 2012	49
2.1.4. Tình hình phát triển GDHN trường THPT Bãi Cháy	51
2.2. Thực trạng quản lý hoạt động GDHN của hiệu trưởng trường THPT Bãi Cháy	52
2.2.1. Thực trạng về quản lý tư tưởng nhận thức, công tác tuyên truyền về ý nghĩa giáo dục hướng nghiệp.....	54

2.2.2. Thực trạng về xây dựng kế hoạch thực hiện nội dung, chương trình hoạt động GDHN ở trường THPT Bãi Cháy	56
2.2.3. Thực trạng về tổ chức, chỉ đạo hoạt động GDHN ở trường THPT Bãi Cháy ...	59
2.2.4. Thực trạng về quản lý các hình thức GDHN trong nhà trường	59
2.2.5. Thực trạng về quản lý cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ hoạt động GDHN.....	61
2.2.6. Thực trạng về quản lý các nguồn lực tham gia và xã hội hóa hoạt động GDHN	63
2.2.7. Thực trạng về kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch và kết quả của GDHN ...	65
2.3. Đánh giá thực trạng quản lý hoạt động GDHN cho học sinh trường THPT Bãi Cháy	65
2.3.1. Một số kết quả đạt được.....	65
2.3.2. Một số tồn tại	66
2.3.3. Nguyên nhân của những tồn tại	69
Tiểu kết chương 2	69
Chương 3: BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRƯỜNG THPT BÃI CHÁY THÀNH PHỐ HẠ LONG TỈNH QUẢNG NINH THEO YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC.....	
3.1. Một số nguyên tắc để xây dựng biện pháp	70
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính khoa học.....	70
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	70
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ	70
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	71
3.2. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trường THPT Bãi Cháy thành phố Hạ Long tỉnh Quảng Ninh theo yêu cầu đổi mới giáo dục.....	71
3.2.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức về ý nghĩa, vai trò, tầm quan trọng cho cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh về hoạt động GDHN	71
3.2.2. Quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm về GDHN cho giáo viên.....	75
3.2.3. Quản lý các hoạt động ngoại khóa về GDHN	81
3.2.4. Quản lý công tác xã hội hóa giáo dục hướng nghiệp.....	82
3.2.5. Quản lý tốt việc kết hợp chặt chẽ giữa các lực lượng tham gia giáo dục hướng nghiệp.	83

3.2.6. Tăng cường nguồn tài chính và cơ sở vật chất phục vụ cho công tác hướng nghiệp	86
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	88
3.4. Khảo nghiệm về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	88
3.4.1. Mục đích khảo sát	88
3.4.2. Đối tượng xin ý kiến đánh giá	89
3.4.3. Quy trình thực hiện phương pháp chuyên gia để xác định tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	89
3.4.4. Kết quả đánh giá tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất	90
Tiểu kết chương 3	92
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	93
1. Kết luận.....	93
2. Khuyến nghị.....	94
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	96
PHỤ LỤC	

BẢNG KÍ HIỆU CÁC TỪ VÀ CỤM TỪ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

TT	VIẾT TẮT	VIẾT ĐẦY ĐỦ
1.	CD	Cao đẳng
2.	CMHS	Cha mẹ học sinh
3.	CNH, HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
4.	CSVC	Cơ sở vật chất
5.	ĐH	Đại học
6.	ĐKDT	Đăng ký dự thi
7.	GD & ĐT	Giáo dục và Đào tạo
8.	GDHN	Giáo dục hướng nghiệp
9.	GDLĐ	Giáo dục lao động
10.	GDPT	Giáo dục phổ thông
11.	GDTX	Giáo dục thường xuyên
12.	GV	Giáo viên
13.	GVBM	Giáo viên bộ môn
14.	GVCN	Giáo viên chủ nhiệm
15.	HĐ	Hoạt động
16.	HĐNK	Hoạt động ngoại khóa
17.	HS	Học sinh
18.	KHCN	Khoa học công nghệ
19.	KTTH	Kỹ thuật tổng hợp
20.	KT-XH	Kinh tế - xã hội
21.	QLGD	Quản lý giáo dục
22.	QLNT	Quản lý nhà trường
23.	PGS.TS	Phó giáo sư. Tiến sĩ
24.	SHHN	Sinh hoạt hướng nghiệp
25.	SL/TS	Số lượng/Tổng số
26.	TB	Trung bình
27.	TCCN	Trung cấp chuyên nghiệp
28.	TCN	Trung cấp nghề
29.	THCS	Trung học cơ sở
3.	THPT	Trung học phổ thông
31.	TL	Tỉ lệ
32.	TN	Tốt nghiệp
33.	TNCS	Thanh niên cộng sản
34.	TS	Tiến sĩ
35.	TVHN	Tư vấn hướng nghiệp
36.	UBND	Ủy ban nhân dân
37	WTO	Tổ chức thương mại thế giới (World – Trade – Organization)

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Kết quả thống kê giáo dục phổ thông từ năm 2000 – 2012	43
Bảng 2.2. Bảng thống kê tỉ lệ thất nghiệp và thiếu việc làm ở Việt Nam	45
Bảng 2.3. Thống kê hạnh kiểm, học lực của học sinh	47
Bảng 2.4. Bảng thống kê điểm chuẩn tuyển sinh lớp 10 trong 5 năm.....	47
Bảng 2.5. Thống kê số lượng giải học sinh giỏi trong 5 năm gần đây	48
Bảng 2.6. Cơ cấu cán bộ, giáo viên trường THPT Bãi Cháy	48
Bảng 2.7. Bảng thống kê khối dự thi của học sinh năm 2012	49
Bảng 2.8. Tỉ lệ học sinh có điểm môn thi ≥ 5 và tỉ lệ học sinh đỗ TN.....	50
Bảng 2.9. Bảng so sánh tỉ lệ đạt điểm 5 trở lên ở các môn thi tốt nghiệp THPT và tuyển sinh ĐH.....	51
Bảng 2.10. Quan niệm của học sinh và CMHS về nghề nghiệp.....	54
Bảng 2.11. Sự hiểu biết của học sinh về các ngành nghề mà học sinh định chọn.....	55
Bảng 2.12. Đánh giá việc thực hiện nhiệm vụ GDHN ở trường THPT Bãi Cháy	58
Bảng 2.13. Đánh giá về quản lý các hình thức GDHN trong nhà trường.....	60
Bảng 2.14. Đánh giá về quản lý cơ sở vật chất.....	61
Bảng 2.15. Đánh giá về quản lý các nguồn lực tham gia và xã hội hóa HĐ GDHN ..	64
Bảng 3.1. Thống kê kết quả khảo sát về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp...	89
Bảng 3.2. Thống kê kết quả khảo sát được quy ra điểm và xếp thứ tự về tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	90

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ

Biểu đồ 2.1. Biểu đồ so sánh tỷ lệ điểm TN với điểm thi ĐH.....	50
Biểu đồ 2.2. Thống kê ý kiến giáo viên và học sinh về nơi có thể tìm thấy tài liệu hoạt động GDHN	62
Biểu đồ 3.1. Đồ thị biểu diễn sự tương quan giữa tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	91
Sơ đồ 1.1. Các hướng phân luồng học sinh sau khi tốt nghiệp THPT	8
Sơ đồ 1.2. Môi quan hệ giữa các chức năng quản lý.....	11
Sơ đồ 1.3. Một số yếu tố ảnh hưởng tới việc hướng nghiệp và phân luồng học sinh tốt nghiệp phổ thông.....	24
Sơ đồ 1.4. Quá trình phát triển việc làm.....	25
Sơ đồ 1.5. Quá trình hướng nghiệp.....	25
Sơ đồ 1.6. Môi quan hệ của nội dung GDHN.....	18
Sơ đồ 1.7. Nội dung HĐ GDHN.....	19
Sơ đồ 1.8. Môi quan hệ giữa GDLD, GDHN, giáo dục KTTH.....	27
Sơ đồ 3.1. Cách tìm hiểu nghề phù hợp.....	73
Sơ đồ 3.2. Phân loại nghề theo đối tượng lao động.....	77
Sơ đồ 3.3. Phân loại các ngành nghề theo các loại hình kỹ thuật – công nghệ và lao động nghề nghiệp đặc thù.....	77
Sơ đồ 3.4. Quản lý bồi dưỡng đội ngũ giáo viên.....	79
Sơ đồ 3.5. Quản lý việc tăng cường CSVC phục vụ GDHN.....	86
Sơ đồ 3.6. Môi quan hệ giữa các biện pháp quản lý GDHN của Hiệu trưởng trường THPT Bãi Cháy.....	88